

FÖRSLAG TILL BUDGET 2017 OCH INRIKTNING FÖR 2018 OCH 2019 FÖR KONCERNEN STOCKHOLM VATTEN AB

Förutsättningar och antaganden

I koncernen Stockholm Vatten AB ingår moderbolaget Stockholm Vatten AB med-dotterbolaget Stockholm Vatten VA AB.

Till grund för planeringen för treårsperioden ligger kommunfullmäktiges direktiv för Stockholm Vatten.

I *Förslag till budget 2017 och inriktning för 2018 och 2019* har, i enlighet med koncernens principer, den beräknade realisationsvinsten vid försäljningen av fastigheten på Torsgatan ej beaktats. Stockholm Vatten VA AB har låtit göra en extern värdering av fastigheten och försäljningspriset beräknas till 520 MSEK, vilket skulle innebära en realisationsvinst före skatt om 200 MSEK. Försäljningstidpunkten har beräknats till hösten 2016.

Ekonomisk sammanfattning

Koncernen Stockholm Vatten ABs **resultat efter finansnetto**, exklusive jämförelsestörande poster, beräknas uppgå till 28,1 MSEK för 2017, -1,1 MSEK för 2018 och 14,5 MSEK för 2019.

Som jämförelsestörande poster har tidigare redovisats skillnaden mellan i dagsläget tillämpad taxa för dagvatten och de belopp som Hovrättens dom från mars 2015 anger. I denna rapport redovisas posten (15,5 MSEK) i stället som del av övriga externa kostnader (beräknade kundförluster). Domen har överklagats till Högsta domstolen.

För koncernens största intäktspost – **VA-avgifter i Stockholm och Huddinge** – har taxan enligt beslut av kommunfullmäktige ökats med 5% per år för perioden 2017-2018. Bolaget har också räknat med en ökning med 5% 2019 som följd av ökade kostnader för projektet Stockholm Framtida Avloppsrening. Genom denna höjning ökar intäkterna från 1 032,1 MSEK 2016 till 1 198,9 MSEK 2019.

Intäkter från grannkommuner beräknas under treårsperioden öka från 154,6 MSEK 2016 till 158 MSEK 2019.

Intäkterna avseende **anläggningsavgifter** och **ledningsflytt** antas öka från 47,5 MSEK 2016 till 65,5 MSEK 2019.

Aktiverat arbete för egen räkning bedöms minska med 7,6 MSEK 2017 jämfört med 2016 för att därefter minska lite till och åter öka något under resterande del av perioden.

Rörelsens kostnader för varor, tjänster och personal antas totalt öka från 1 070,8 MSEK 2016 till 1 144,5 MSEK 2019.

Avskrivningarna bedöms öka från 271,2 MSEK 2016 till 334,3MSEK 2019.

Räntekostnaderna bedöms öka med 56,2 MSEK mellan 2016 till 2019, vilket innebär att räntekostnad 2019, kommer uppgå till 199,5 MSEK.

Koncernens resultat

MSEK	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget	2019 Budget
Externa intäkter	1 410,4	1 474,6	1 525,8	1 589,4
Koncerninterna intäkter	21,5	21,5	21,5	21,5
Aktiverat arbete	88,4	80,8	76,7	82,0
Externa kostnader	-1070,8	-1 104,8	-1 131,6	-1 144,5
Rörelseresultat före avskrivningar och finansnetto	449,4	472,1	492,3	548,3
Avskrivningar	-271,2	-293,7	-315,9	-334,3
Finansnetto	-143,3	-150,3	-177,6	-199,5
Resultat efter finansnetto	34,9	28,1	-1,1	14,5
Resultat före skatt	34,9	28,1	-1,1	14,5

Koncernen Stockholm Vatten ABs **resultat efter finansnetto**, exklusive jämförelsestörande poster, beräknas uppgå till 28,1 MSEK för 2017, -1,1 MSEK för 2018 och 14,5 MSEK för 2019.

Koncernens intäkter

MSEK	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget	2019 Budget
VA-avgifter Stockholm och Huddinge	1 032,1	1 089,9	1 143,0	1 198,8
VA-avgifter grannkommuner	154,6	154,9	156,4	158,0
Anläggningsavgifter	47,5	57,2	59,2	65,5
Övriga affärsintäkter	176,2	172,7	167,1	167,1
Totalt	1 410,4	1 474,6	1 525,8	1 589,4

Koncernens **externa intäkter** antas öka från 1 410,4 MSEK 2016 till 1 589,4 MSEK 2019.

- För **VA-avgifterna från Stockholm och Huddinge** har antagits en taxehöjning med 5% per år för perioden 2016-2018. För 2019 förväntas antas en taxehöjning för att täcka ökade kostnader för Stockholm Framtida Avloppsrening.
- **VA-avgifter från grannkommuner** beräknas under perioden öka från 154,6 MSEK 2016 till 158,0 MSEK 2018. Intäktsökningen är främst hänförlig till nytt avtal med nya priser samt ökade volymer.
- Intäkterna avseende **anläggningsavgifter** och ledningsflytt antas öka från 47,5 MSEK 2016 till 65,5 MSEK 2019. Här ingår även anläggningsavgifter beräknade enligt särtaxa. Ökningen beror till stor del på att exploateringsprojekt ökar men även antal anslutningar ökar.
- **Övriga affärsintäkter**, där **uppdragsintäkter**, försäljning av **rågas**, försäljning av **energi till Hammarbyverket**, försäljning av **kartor** liksom intäkterna för **fett och septic** ingår, beräknas alla öka 2017 för att därefter minska något kommande år.

Koncernens kostnader

MSEK	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget	2019 Budget
Råvaror och förnödenheter	-191,0	-187,9	-190,6	-193,8
Övriga externa kostnader	-490,9	-504,3	-517,4	-516,3
Personalkostnader	-388,9	-412,6	-423,7	-434,4
Totalt	-1 070,8	-1 104,8	-1 131,6	-1 144,5

Koncernens **externa rörelsekostnader** antas öka från 1 070,8 MSEK 2016 till 1 144,5 MSEK 2019. I *Förslag till budget 2017 och inriktning för 2018 och 2019* har generella

kostnadsökningar antagits endast för personalkostnader. För varor och tjänster har varje kostnadspost har bedömts utifrån kända och beräknade förändringar.

Kostnaden för **råvaror och förnödenheter** beräknas öka med 2,8 MSEK från 2016 till 2019. Ca 60% av kostnaden avser kostnader för energi, vilket innebär att förändringar i energipriset kan få stor påverkan på koncernens resultat.

Övriga externa kostnader beräknas öka med 25,4 MSEK från 2016 till 2019 och merparten av ökningen är hänförlig till kostnaderna för SYVABs rening av avlopp. Detta ökar med ca 16 MSEK 2018 jämfört med 2016. För 2019 har vi ingen prognos och därför bedöms kostnaden vara oförändrad. I övrigt beror ökningen på ökade skadeståndskostnader, beräknade kundförluster (se jämförelsestörande poster) och ökade entreprenadkostnad inom VA-verksamheten.

De totala **personalkostnaderna** bedöms öka med drygt 2,5% per år för perioden 2016-2019 men påverkas också av den personalökning som redovisas i budget 2016.

I föregående års treårsplan redovisades ökade **avskrivningar** p.g.a den förkortade nyttjandetiden för Bromma reningsverk. I nuvarande treårsplan har SFA-projektets planerade starts skjutits fram vilket gör att stängning av Bromma Reningsverk förskjuts och därmed förlängs den tidigare förkortade avskrivningstiden. Avskrivningar ökar trots det kraftigt och kommer fortsätta att göra så p.g.a det ökade investeringarna inom VA-verksamheten. Avskrivningarna ökar från 271,2 MSEK 2016 till 334,3 MSEK 2019.

Räntekostnaderna beräknas utifrån av stadens enhet för finansstrategi angiven genomsnittlig ränta till 1,40% 2017, 1,60 % 2018 och 1,70%. Räntekostnaden bedöms öka med 56,2 MSEK från 2016 till 2019 både p.g.a högre belåning men också p.g.a högre räntesats.

Koncernens investeringar

Investeringar

MSEK	Budget 2015	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Koncernen Stockholm Vatten AB	1036	1384	1066	1046
<i>varav exploateringar</i>	335	436	418	397
Uppdragsinvesteringar	31	10	0	0
Stockholms framtida avloppsrening	760	1189	1277	1275
Summa investeringar	1827	2583	2343	2321

Det årliga investeringsutrymmet, exklusive *Stockholms framtida avloppsrening*, beräknas för **koncernen Stockholm Vatten AB** utifrån ett kassaflödesperspektiv och med beaktande av tillgängliga personella resurser, både internt och på konsultbasis.

Med en självfinansieringsgrad om 40% beräknas det totalt investeringsutrymme för koncernen Stockholm Vatten AB för åren 2017-2019 till ca 1 000 MSEK per år. År 2017

ligger investeringsutrymmet dock högre till största delen beroende på förbättringar i Henriksdals reningsverk vilka måste genomföras i samband med projekt Stockholms Framtida Avloppsrening.

Det är i dagsläget inte möjligt att med rimlig precision ange hur investeringsutrymmet kommer att fördelas mellan koncernens olika verksamheter. Erfarenhetsmässigt uppgår investeringar i exploateringsområden till ca 35% av den totala investeringsutgiften, det vill säga ca 300 - 400 MSEK för vart och ett av åren 2017-2019. Förslag till fördelning mellan koncernens verksamheter och projekt kommer att presenteras i samband med respektive års detaljbudget och med tillämpning av etablerade prioriteringsprinciper.

Projekt *Stockholms framtida avloppsrening* lånefinansieras till 100%.

För **Stockholm Vatten Avfall AB** tillämpas för närvarande inte samma kassaflödesberäkning. Bolagets kassaflöden täcker inte 40% av den planerade investeringen i sorteringsanläggningen för matavfall varför investeringen i huvudsak kommer att lånefinansieras.

Nedan presenteras kort koncernens större investeringar under perioden 2016-2018:

- I februari 2014 fattade styrelsen ett genomförandebeslut avseende projekt **Stockholms framtida avloppsrening** med en investeringsram om 5939 MSEK och den 26 maj 2014 beslutade kommunfullmäktige om genomförande av projektet.

Upparbetat för projektet t o m år 2015 är 401 MSEK. Under 2016 är investeringar för 760 MSEK planerade och inkluderar förutom fortsatt projektering, tillståndsarbete även byggnation för uppgradering av Henriksdals reningsverk inom gällande tillstånd.

Tillståndsansökan lämnades in i juli 2015 till mark- och miljödomstolen i Nacka. Tillstånd krävs för att tunneln från Bromma och utbyggnaden av anläggningen i Sickla och fortsatt utbyggnad i Henriksdal för ökad kapacitet ska kunna starta.

Inom gällande tillstånd pågår ombyggnationen av första etappen i Henriksdal. Dessa arbeten omfattar nödvändiga uppgraderingar av det biologiska reningssteget och slamhanteringen. För närvarande pågår förberedande arbeten och detaljprojektering tillsammans med utvald entreprenör General Electric. Ytterligare upphandlingar pågår.

Arbete med detaljplaner pågår. Projektets externa kommunikation har medfört ökad kunskap om projektet i de påverkade områdena och en marginellt ökad acceptans enligt de undersökningar som gjorts och arbetet fortsätter.

Den långsiktiga planeringen har reviderats. Genomförandebeslutet fattades i ett tidigt skede. I en nulägesrapport till styrelsen för Stockholm Vatten i december 2015 redovisades en total prognos på 8,1 miljarder på grund av ökad omfattning och komplexitet samt bedömning om ökade behov av reserver i projektet. Tidplanen har även förlängts med fyra år så att projektet kan vara slutfört 2024 att jämföra med

tidigare planerat 2020. Ärende för revidering av genomförandebeslut kommer att lämnas till kommunfullmäktige under 2016.

- De förberedande ledningsomläggningarna inom projekt **Slussen** är inne i slutfasen och slutbesiktningar görs fortlöpande på de olika delsträckorna och dessa färdigställs under 2016. Den 20 augusti 2015 kom beskedet att Högsta domstolen inte ger prövningstillstånd för miljödomen för Nya Slussen. Det betyder att alla tillstånd har erhållits för att de planerade stora byggentreprenaderna ska komma igång med start juli 2016. Entreprenör är upphandlad och först ut är trafikomläggningar och rivningsarbeten av de östra delarna av bron och tillhörande konstruktioner. Stora krav ställs även fortsättningsvis på Stockholm Vattens delaktighet i omstart av detaljprojekteringen samt i genomförandeplaneringen och byggfasen av de nya anläggningarna. Stockholm Vatten medverkar också i ett antal nya va-utredningar vilka kommer att ligga till grund för kommande detaljprojektering. Avtal skall tecknas för samtliga kvarstående entreprenader och avtalsförhandlingar pågår.

Stockholm Vatten har ej rådighet över tidpunkt eller omfattning för detta projekt eftersom Stadens tidplan styrs av de beslut och domar som erhållits. Totalt är 400 MSEK beslutad kostnad för ny- och omläggning av va-ledningar och tillhörande anläggningar för hela projekt Slussen. Beslutet togs i styrelsen 2010-12-16 och kan komma att bli föremål för revidering under kommande år. Upparbetat för projektet t o m år 2015 är 134 MSEK. Under 2016 är investeringar för 70 MSEK planerade.

- **Hagastaden** är ett exploateringsprojekt som drivs av Exploateringskontoret. Hagastaden ska bli en levande innerstadsdel med 6 000 bostäder varav 3 000 i Stockholms Stad och 50 000 nya arbetsplatser varav 14 000 i Stockholms Stad. Området kommer på ett naturligt sätt att utvidga innerstaden och samtidigt knyta samman Stockholm och Solna. För Stockholm Vattens del innebär projektet utbyggnad av det befintliga vatten- och avloppssystem som finns i området Norra Station, då det nuvarande systemet inte är tillräckligt för att försörja den kommande exploateringen samt nybyggnad av vatten- och avloppssystem inom hela Hagastaden inkl byggande av två tryckstegringsstationer. Dessutom byggs en större renings- och fördröjningsanläggning för dagvatten. Projektet är uppdelat i tre detaljplaner och beräknas vara klart år 2025. Totalt är 401,7 MSEK beslutad utgift för denna exploatering. Totalt utfall för projektet t o m år 2015 är 165,5 MSEK. Under 2016 är investeringar för 52 MSEK planerade.
- Stockholms Stad har beslutat att exploatera området kring Hjorthagen, Värtan och Frihamnen. Totala området, **Norra Djurgårdsstaden – Norra delarna**, som uppgår till 236 hektar, ingår i stadens satsning på en miljöprofilerad stadsdel. Inom Norra Djurgårdsstaden planeras det för 12 000 nya bostäder, 35 000 arbetsplatser samt för utbyggnad av spårväg och utbyggnad av hamnverksamhet vid Värta- och Frihamnen. Första inflyttningen för Norra Djurgårdsstaden skedde år 2012 i området Norra invid Husarviken och för den sista etappen Frihamnen, beräknas byggstart ske år 2025 med sluttid år 2030. Staden totala investeringar i Hjorthagen, Värtan och Frihamnen är ca 20 miljarder. Av dessa går en stor del, cirka två miljarder, till satsningar på infrastruktur som gator, ledningar och parker. Stockholm Vatten har medverkat vid flertalet

utrednings- och planeringsaktiviteter för övergripande va-frågor och arbetar nu med att förstärka och bygga ut va-systemet i området för att säkerställa inför kommande bebyggelse.

Delområden där nya va-ledningssystem redan byggts är belägna i västra och norra delen av Norra Djurgårdsstaden. Ledningssystemet är konstruerat med ett antal pumpstationer som pumpar spillvattnet till befintligt ledningsnät i Lidingövägen och vidare mot Loudden och Henriksdals reningsverk. Utredning och projektering pågår av resterande delar av Norra Djurgårdsstaden. Kapacitetsåtgärder på befintliga ledningsnätet planeras för att klara de tillkommande flödena. Vattenförsörjningen sker via förstärkning av lokala nätet och från Ugglevikens reservoar. Avrinningen av dagvatten från området kommer att ledas via ledningar till Husarviken och Lilla Värtan.

Grundförhållandena i området består av gammal sjöbotten och fyllnadsmassor vilket gör att det krävs omfattande grundläggningsarbeten.

Styrelsen beslutade 2015 att bolaget kan investera 350 MSEK inom Norra Djurgårdsstaden, Norra delarna. Upparbetat för projektet t o m 2015 är 137 MSEK. Under 2016 är investeringar för 40 MSEK planerade

Norra Djurgårdsstaden, Södra delarna (Värtan och Frihamnen), ingår i ett annat huvudprojekt hos bolaget. För dessa delar pågår nu utredning, projektering och kostnadsberäkningar. Beslut om kostnadsram för dessa delar sker under 2016.

Koncernens balansräkning

MSEK	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget	2019 Budget
Anläggningstillgångar	11 523	13 802	15 829	17 816
Omsättningstillgångar	392	361	449	580
Summa tillgångar	11 915	14 163	16 278	18 396
Eget kapital	225	253	252	266
Minoritetens andel	4	5	5	5
Avsättningar	75	75	75	75
Kortfristiga skulder	11 611	13 830	15 946	18 048
Summa eget kapital och skulder	11 915	14 163	16 278	18 395
Räntebärande skuld	8 959	10 978	12 895	14 797
Soliditet %	1,9	1,8	1,5	1,4

Den höga investeringstakten leder till kraftigt ökad balansomslutning, totalt med 6 480 MSEK från 2016 till 2019, varav investeringen i *Stockholms framtida avloppsrening* står för 3 741 MSEK. Värdet av koncernens anläggningstillgångar ökar med årets investering minskat med årets avskrivningar.

Den räntebärande skulden ökar med 60% av investeringsutgiften för koncernen Stockholm Vatten AB:s normala investeringsprogram och med 100% av investeringsutgiften för projektet *Stockholms framtida avloppsrening*. Skulden beräknas vid utgången av 2018 uppgå till 14 797 MSEK.

Resultat efter finansnetto

MSEK	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget	2019 Budget
Externa intäkter	267,1	267,0	262,4	263,6
Koncerninterna intäkter	196,6	227,5	227,5	227,5
Aktiverat arbete				
Externa kostnader	-174,5	-179,8	-180,8	-182,1
Koncerninterna kostnader	-230,1	-201,4	-203,4	-205,4
Rörelseresultat före avskrivningar och finansnetto	59,1	113,3	105,8	103,6
Avskrivningar	-3,1	-6,8	-7,0	-7,1
Finansnetto	-0,3	-0,4	-0,5	-0,6
Resultat efter finansnetto	55,7	106,2	98,3	96,0

Rörelsens externa intäkter

MSEK	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget	2019 Budget
VA-avgifter grannkommuner	154,6	154,9	156,4	158,0
Övriga affärsintäkter	112,6	112,1	106,0	105,6
Totalt	267,1	267,0	262,4	263,6

Rörelsens externa kostnader

MSEK	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget	2019 Budget
Råvaror och förnödenheter	-2,5	-2,8	-2,8	-2,9
Övriga externa kostnader	-79,5	-78,7	-77,4	-76,3
Personalkostnader	-92,5	-98,4	-100,6	-102,9
Totalt	-174,5	-179,8	-180,8	-182,1

Resultat efter finansnetto

MSEK	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget	2019 Budget
Externa intäkter	1 143,2	1 207,6	1 263,4	1 325,7
Koncerninterna intäkter	235,4	201,4	203,4	205,4
Aktiverat arbete	88,4	80,8	76,7	82,0
Externa kostnader	-896,3	-925,0	-950,9	-962,4
Koncerninterna kostnader	-175,4	-206,6	-206,6	-206,6
Rörelseresultat före avskrivningar och finansnetto	395,4	358,3	386,1	444,2
Avskrivningar	-268,1	-287,0	-308,8	-327,2
Finansnetto	-143,0	-149,9	-177,1	-199,0
Resultat efter finansnetto	-15,8	-78,6	-99,9	-82,0
Resultat före skatt	-15,8	-78,6	-99,9	-82,0

Rörelsens externa intäkter

MSEK	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget	2019 Budget
VA-avgifter Stockholm och Huddinge	1032,1	1089,9	1143,0	1198,8
Anläggningsavgifter	47,5	57,2	59,2	65,5
Övriga affärsintäkter	63,6	60,5	61,1	61,5
Totalt	1 143,2	1 207,6	1 263,4	1 325,7

Rörelsens externa kostnader

MSEK	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget	2019 Budget
Råvaror och förnödenheter	-188,4	-185,1	-187,8	-190,9
Övriga externa kostnader	-411,4	-425,7	-440,0	-440,0
Personalkostnader	-296,5	-314,2	-323,1	-331,4
Totalt	-896,3	-925,0	-950,9	-962,4